Pajouhan Scientific Journal Volume 16, Issue 2, Winter 2018, Pages: 46-52

Original Article

doi: 10.21859/psj.16.2.46

Investigation of Relationship between Identity Styles and Achievement Motivation in High School Students in the City of Sari

Fatemeh Ghasempour (BSc)[1], Maryam Azimi (MSc)[2,*], Akram Sanagoo (PhD)[3], Ali Akbar Mobasseri (Msc)[4]

[1] *Islamic Azad University Sari, Sari, Iran*
[2] *Critical Care Nursing, Pediatric hospital Imam Hossin, Esfahan University of Medical Sciences, Esfahan, Iran*
[3] *Nursing Research Center, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran.*
[4] *Shahid Vatanpor Training Center, Esfahan, Iran*

**** Corresponding Author:*** *Maryam Azimi, Critical Care Nursing, Pediatric Hospital Imam Hossin, Esfahan University of Medical Sciences, Esfahan, Iran. Email: azimi8389@yahoo.com*

Received: 02/10/2016
Accepted: 10/03/2017

How to Cite this Article:
Ghasempour F, Azimi M, Sanagoo A, Mobasseri AA. Investigation of Relationship between Identity Styles and Achievement Motivation in High School Students in the City of Sari. *Pajouhan Scientific Journal*. 2018; 16(2): 46-52. DOI: 10.21859/psj.16.2.46

Abstract

Background and Objective: Academic achievement is considered as an important task for teens under the effect of multiple personal and social factors. Identity styles and achievement motivation, as psychological structures, are of two categories of these factors .Therefore, the aim of this study was to investigate the relationship between identity styles and achievement motivation among high school students in the city of Sari.

Materials and Methods: The current study was methodologically descriptive-correlational. The population of the study included all students of the high schools. The method of sampling was stratified random sampling, which 379 participants were selected based on Krejcie and Morgans. Berzonsky's identity style and Hermen's achievement motivation questionnaires were used to collect data. The data were analyzed by Pearson correlation coefficient and independent t-test, one way ANOVA and regression and analysis, performed by SPSS-19 software.

Results: The results indicated that a significant positive relationship existed between the information style (R= -.627 P=0.0001) and normative style (R= - 0.598 P=0.0001), and commitment scale (R= 0.564 P=0.0001) and the students' achievement motivation. But there was a significant negative relationship between the avoidance style (R= - 0.337 P=0.0001) and achievement motivation of the high school students.

Conclusion: There was a significant positive relationship between the styles of identity and achievement motivation of the students. Also, the information style had the greatest relationship with the students' achievement motivation. Thus, it seems that, in order to reach educational progress, it is essential to pay attention to identity styles.

Keywords: Achievement Motivation; Identity Style; Students

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.21859/psj.16.2.46]

Copyright © 2018 Pajouhan Scientific Journal. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (*http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/*) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cite.

مقاله پژوهشی

doi: 10.21859/psj.16.2.46

بررسی رابطه بین سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان ساری

فاطمه قاسمپور[۱]، مریم عظیمی[۲*]، اکرم ثناگو[۳]، علی اکبر مبصری[۴]

[۱] دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد ساری، ساری، ایران
[۲] کارشناس ارشد پرستاری مراقبت ویژه، بیمارستان کودکان امام حسین، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
[۳] دکتری تخصصی آموزش پرستاری، دانشیار، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران
[۴] کارشناسی ارشد هوافضا، مرکز آموزش هوانیروز شهید وطن پور اصفهان، اصفهان، ایران

* **نویسنده مسئول:** مریم عظیمی، بیمارستان کودکان امام حسین، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان،ایران.
ایمیل: azimi8389@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۰۷/۱۱
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۱۲/۲۰

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی همدان محفوظ است.

چکیده

سابقه و هدف: پیشرفت تحصیلی به عنوان یک تکلیف مهم برای نوجوانان تحت تأثیر عوامل فردی و اجتماعی قرار دارد. سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت به عنوان سازه‌های روانشناختی دو دسته از این عوامل هستند. لذا این مطالعه با هدف تعیین رابطه بین سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان ساری انجام شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری آن را، کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه تشکیل می‌دادند. روش نمونه گیری تصادفی از نوع طبقه‌ای بود که بر اساس جدول کرجسی و مورگان تعداد ۳۷۹ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه سبک هویت برزونسکی و انگیزش پیشرفت هرمنس استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با آزمون‌های همبستگی پیرسون، t مستقل، تحلیل واریانس یک‌راهه و رگرسیون با استفاده از نرم افزار SPSS19 انجام گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که بین سبک اطلاعاتی (R= -۰/۶۲۷ و P=۰/۰۰۰۱)، سبک هنجاری (R= -۰/۵۹۸ و P= ۰/۰۰۰۱) و مقیاس تعهد (R= -۰/۵۶۴ و P=۰/۰۰۰۱) با انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. ولی بین سبک اجتنابی با انگیزه پیشرفت رابطه منفی و معناداری وجود دارد (R= - ۰/۳۳۷ و P=۰/۰۰۰۱).

نتیجه‌گیری: بین سبک‌های هویتی با انگیزه پیشرفت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و سبک اطلاعاتی بیشترین ارتباط را با انگیزه پیشرفت دارا می‌باشد. بدین ترتیب به نظر می‌رسد جهت دست یافتن به پیشرفت های تحصیلی توجه به سبک‌های هویت ضروری باشد.

واژگان کلیدی: انگیزه پیشرفت؛ دانش آموزان؛ سبک هویت

مقدمه

انسان و جایگاه او در جهان مدت‌هاست که ذهن بشر را به خود مشغول داشته و موضوع مناسبی برای تحقیق بوده است. در جامعه امروزی انسان از ابعاد گوناگون مورد مطالعه قرار گرفت و از آنجا که هویت نیز بخش مهمی از وجود انسان است و زندگی شخصی و اجتماعی هر شخص تحت تاثیر هویتش است، بررسی هویت انسان‌ها بسیار قابل توجه است [۱].

مفهوم هویت، در دهه‌های اخیر توجه بسیاری از پژوهشگران رشته‌های مختلف را به خود معطوف داشته است. اساس تشکیل هویت، تلاش‌ها و فعالیت‌هایی است که علاقمند به تعقیب آن‌ها هستیم و بر اثر تلاش‌ها و فعالیت‌های خود در می‌یابیم، ما که هستیم و چگونه عمل می‌کنیم. چگونگی برداشت‌ها و نظرات دیگران نسبت به ما، در روشن کردن هویت ما نقش عمده‌ای بر عهده دارد، آنچه که دیگران درباره ما منعکس می‌کنند تا حد زیادی تصویر با معنایی از هویت ماست [۲].

جهت رشد و ترقی، آشنایی با هویت به طور اعم و آشنایی

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.21859/psj.16.2.46]

با هویت فردی و سبک‌های هویت به طور اخص ضرورتی انکار ناپذیر می‌باشد. زیرا انسان‌ها با توجه به تفاوت‌های فردی در زمینه برخورد با تعارض‌های هویتی دارای سبک‌های متعددی هستند. اگر چه شناسایی هویت فردی و سبک‌های هویت به تنهایی کافی نبوده و جهت رسیدن به پیشرفت تحصیلی، تلاشی مضاعف لازم است، اما این تلاش بستگی شدیدی به انگیزه پیشرفت فرد داشته است [۳].

انگیزه پیشرفت، تمایل به تلاش جهت دستیابی به موفقیت و اثرات مثبت مرتبط با آن، اجتناب از شکست و اثرات منفی مرتبط با آن را منعکس می‌کند [۵،۴]. یکی از مسائل دوره نوجوانی هویت است، داشتن یک حس منسجم و محکم از هویت پیش نیاز رشد بهینه شخص در طول زندگی است و عدم تشکیل چنین حسی می‌تواند زمینه‌ساز آسیب‌های روانی-اجتماعی باشد [۶].

احساس خود، اساس شخصیت بزرگسالی ما را تشکیل می‌دهد؛ اگر پایه و اساس ثابت و قوی باشد یک هویت فردی محکمی به دست می‌آید. اگر چنین نباشد نتیجه آن چیزی است که اریکسون آن را گم‌گشتگی هویت می‌نامد. وی تاکید دارد که شکل‌گیری هویت برای آماده کردن نوجوان به عنوان فردی آماده انجام تکالیف در بزرگسالی لازم است [۷]. به نظر اریکسون (۱۹۶۸)، هویت عبارت است از افتراق و تمیزی که فرد بین خود و دیگران می‌گذارد. از دید او هویت یک سازه روانی اجتماعی است که شامل طرز فکر، عقاید فرد و نحوه ارتباط او با دیگران می‌شود. هویت فردی نیز جنبه‌هایی از هویت است که کمک می‌کند فرد خودش را از دیگران جدا کند و شامل دسته‌ای از ارزش ها، باورها و هدف‌هایی است که فرد دارد و از دید دیگران پنهان نیست [۸].

Berzonsky هویت را همانند یک چارچوب شخصی می‌داند که به عنوان منبعی برای تفسیر تجارب مورد استفاده قرار می‌گیرد. بدین ترتیب اطلاعات مربوط به هویت، تفسیر و به سوالات و مسائل مربوط به زندگی پاسخ داده می‌شود. وی برای مطالعه شباهت و یا تفاوت افراد در شکل‌دهی فرایند هویت، سه سبک هویت را شناسایی کرده است. سبک‌ها اشاره به راهبردهای ترجیحی شناختی- اجتماعی دارد که افراد هنگام درگیر شدن و یا اجتناب از تکالیفی که به ساخت و یا حفظ احساس هویت مربوط می‌شود، از آن‌ها بهره می‌برند [۹]. این سبک‌ها عبارتند از: سبک اطلاعاتی، سبک هنجاری و سبک اجتنابی. افراد با سبک هویت اطلاعاتی آگاهانه و به طور فعال به جستجوی اطلاعات و ارزیابی می‌پردازند و سپس اطلاعات مناسب خود را مورد استفاده قرار می‌دهند. اهداف شغلی و تحصیلی روشن، عملکرد تحصیلی و انگیزش پیشرفت بالایی دارند [۹]. افراد با سبک هویت هنجاری در رویارویی با موضوعات هویت و تصمیم‌گیری‌ها، با انتظارات و دستورات افراد مهم و گروه‌های مرجع همنوایی می‌کنند؛ آن‌ها ارزش ها و عقاید را بدون ارزیابی آگاهانه می‌پذیرند و درونی می‌کنند و تحمل کمی برای رویارویی با موقعیت‌های جدید و مبهم دارند. افراد با سبک هویت سردرگمی/ هنجاری در همه موارد تعلل و درنگ زیادی دارند و تا حد ممکن سعی دارند از پرداختن موضوعات هویت و تصمیم‌گیری اجتناب کنند؛ اگر این تعلل طولانی مدت باشد تقاضای موقعیتی و محیطی باعث واکنش‌های رفتاری در آنها می‌شود. برزونسکی در کنار این سبک‌ها، روی عامل اساسی "تعهد" یا ساختار هویت نیز تاکید می‌کند. وی معتقد است که تعهد نقش مهمی در تمایز سبک-های پردازش هویت دارند [۳].

اگر چه شناخت از خود (هویت فردی) جهت رشد و ترقی در تمام ابعاد وجودی انسان ضروری است اما این شناخت به تنهایی کافی نیست. بنابراین یکی از عواملی که جهت رشد و ترقی انسان ضروری به نظر می‌رسد، انگیزه هاست. انگیزه بعنوان یکی از ویژگی‌های شخصیتی هر فرد است که در بین افراد متفاوت است و براساس آن می‌توان رفتارهای خاصی را پیش‌بینی نمود. روانشناسان به طور کلی معتقدند که انگیزش نیرویی است که به فعالیت می‌آید و موجب وقوع رفتار می‌شود و به آن شکل و جهت می‌دهد، انگیزش دارای خواستگاه یا علت درونی است. در واقع انگیزه‌ها، مبتنی بر نیازها، خواست‌ها و آرزوهای خاصی هستند که به حرکت درآمده‌اند و یا آنکه فرد را برای ارضای نیازهای معینی به فعالیت وا می‌دارند [۱۰].

Acharya & Joshi انگیزه پیشرفت را، تمایل به تلاش فرد برای کسب موفقیت یا احساس خوشایند مشروط به موفق شدن در انجام دادن وظایف می‌دانند. به عبارتی انگیزش پیشرفت، تمایل به انجام دادن کار به بهترین وجه نزد خود و دیگران است که با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد [۱۱].

روانشناسان عقیده دارند که انگیزش پیشرفت دانش‌آموزان برای یادگیری مطالب درسی، با عواملی نظیر اعتماد به نفس، تمرکز حواس، سخت‌کوشی و پشتکار در انجام دادن تکالیف دشوار، تمایل به ادامه مطالعه در ساعات پس از اتمام کلاس و انتخاب تکالیف به تلاش بیشتر مرتبط است [۱۱]. در واقع از طریق انگیزش، دانش‌آموزان برانگیخته می‌شوند تا تکالیف تحصیلی خود را برای رسیدن به اهداف و سطح مشخصی از تخصص، مهارت و موفقیت کامل کنند. افراد دارای انگیزش پیشرفت سطح بالا برای حل مشکلات و رسیدن به موفقیت بسیار کوشا هستند. حتی پس از آن‌که در انجام کاری شکست خوردند، از آن دست نمی‌کشند و تا رسیدن به موفقیت به کوشش ادامه می‌دهد [۱۲].

از آنجا که نوجوانان امروز به خصوص دانش‌آموزان دوره متوسطه، مسئولان فردای هرجامعه هستند و همچنین دستیابی به هویت موفق و حل بحران هویت به شیوه موفقیت‌آمیز و

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.21859/psj.16.2.46]

مثبت به استوار شدن شخصیت و رشد فرد کمک می‌کند، لذا پژوهش در زمینه هویت و هویت‌یابی از اهمیت بسزایی برخوردار است. بنابراین پژوهش حاضر به تعیین رابطه بین سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان ساری پرداخت.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان ساری که در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ مشغول به تحصیل بوده اند، می باشد. بنابر اطلاعات اداره کل آموزش و پرورش شهرستان ساری حجم جامعه آماری ۲۷۵۶۰ دانش آموز بودند. سپس حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران تعیین گردید. مقدار به دست آمده برای حجم نمونه ۳۷۹ نفر بود. در این پژوهش، نمونه آماری به روش نمونه‌گیری تصادفی-طبقه‌ای در چهار طبقه بر اساس پایه تحصیلی (پایه‌های اول، دوم، سوم و چهارم) و در دو گروه (دختر و پسر) انتخاب شدند. دانش آموزانی که پرسشنامه را کامل پر نکرده و یا بر نگرداندند، از مطالعه خارج شدند. کسب اجازه از مسئولین و نمونه های مطالعه و رضایت نامه شفاهی و حفظ بی نامی از مسائل اخلاقی بود که در این پژوهش رعایت شد.

در پژوهش حاضر از دو پرسش‌نامه استفاده شد. پرسشنامه سبک هویت Berzonsky: اولین بار در سال (۱۹۸۹)توسط برزونسکی برای اندازه گیری فرآیندهای شناختی اجتماعی که نوجوانان در برخورد با مسائل مربوط به هویت از آن استفاده می‌کنند، طراحی شد. که دارای ۴۰ سوال و در چهار بعد (اطلاعاتی، هنجاری، اجتنابی و تعهد) و در طیف ۵ گزینه‌ای (کاملا مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملا موافقم) طراحی شده است که ۳۰ سوال این پرسش‌نامه سه سبک (اطلاعاتی، هنجاری و اجتنابی) و ۱۰ سوال دیگر، مقیاس تعهد را می‌سنجد. غضنفری (۱۳۸۳) پژوهشی با هدف اعتبار و هنجاریابی پرسشنامه سبک هویت Berzonsky انجام داده است که بر اساس این مطالعه نتایج ضرایب همسانی درونی پرسشنامه عبارتند از: سبک هویت اطلاعاتی (۰/۶۷)، سبک هویت هنجاری (۰/۵۲) و سبک هویت سردرگم –اجتنابی (۰/۶۲) بود و این نتایج نشان می دهد که پرسشنامه سبک هویت از پایایی و همسانی درونی مناسبی برخوردار بود [۱۳].

پرسش‌نامه انگیزش پیشرفت هرمنس در سال (۱۹۷۰) طراحی شده و تاکنون مورد استفاده قرار می گیرد و توسط تمنایی فر و همکاران [۱۴] به فارسی ترجمه شده است. این پرسش‌نامه دارای ۲۹سوال ناتمام است و به دنبال هر جمله چهار گزینه دارد. این گزینه ها بر حسب این که شدت انگیزه پیشرفت از زیاد به کم یا کم به زیاد باشد نمره دهی می شود. برخی سوالات به صورت مثبت و برخی دیگر به صورت منفی می باشد و دامنه اختیار هر سوال ۱ تا ۴ و دامنه تغییرات نمره کل سوالات ۲۹ تا ۱۱۶ است. تفسیر آزمون نیز بر اساس نمره کل می باشد. بدین معنی که تمامی پرسش ها در جهت تعیین انگیزه پیشرفت بوده و معیار آن از ۱۱۶ محاسبه می گردد. هرمنس برای برآورد روایی آزمون ضریب همبستگی دو پرسش آن را با رفتارهای پیشرفت گرا برآورد کرد (r=۰/۸۸) برای برآورد پایایی، دو روش آلفای کرونباخ و بازآزمایی پس از گذشت۳ هفته به کار گرفته شد که نتایج به ترتیب ۰/۸۲ و ۰/۸۵ بود [۱۴].

از فراوانی، درصد ، میانگین، انحراف معیار، نمودار و جدول استفاده شده است. جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف استفاده شده است. از آزمون همبستگی پیرسون، آزمون t مستقل، آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه و از آزمون رگرسیون استفاده شده است. از نرم‌افزار SPSS19 استفاده شد.

یافته‌ها

بر اساس یافته های پژوهش از بین ۳۷۹ نمونه آماری ۵۰/۴ درصد از نمونه آماری را دانش‌آموزان دختر و ۴۹/۶ درصد را دانش‌آموزان پسر تشکیل می‌دادند. ۲۸/۲ درصد از نمونه آماری در پایه اول، ۴۶/۶ درصد در پایه دوم، ۲۴ درصد در پایه سوم و ۲۱/۲ درصد در پایه چهارم متوسطه مشغول به تحصیل بودند.

سبک‌های هویت دارای میانگین ۳/۳۳۶ و انحراف معیار ۰/۳۳۷ می‌باشد. همچنین از بین سبک‌های هویت، مقیاس تعهد با میانگین ۳/۴۰۷ و سبک هنجاری با میانگین ۳/۲۰۸ به ترتیب دارای بیشترین و کمترین میانگین می‌باشند.

انگیزه پیشرفت دارای میانگین ۳/۱۹۸ و انحراف معیار ۰/۳۳۶ می‌باشد. که این امر نشان می‌دهد میانگین انگیزه پیشرفت دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان ساری بالاتر از متوسط می‌باشد.

نتایج آزمون همبستگی پیرسون در مورد سبک اطلاعاتی و انگیزه پیشرفت در دانش آموزان دوره متوسطه نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین این دو عامل وجود دارد.

نتایج جدول ۱ بیانگر آن است که سطح معناداری برای آزمون رابطه بین سبک اطلاعاتی و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان Sig<۰/۰۵ محاسبه شده است، بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که بین سبک اطلاعاتی و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین سطح معناداری برای آزمون رابطه بین سبک هنجاری و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان Sig<۰/۰۵ محاسبه شده است، بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که بین سبک هنجاری و انگیزه پیشرفت

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.21859/psj.16.2.46]

جدول ۱: نتایج آزمون همبستگی پیرسون در مورد انگیزه پیشرفت و سبک های مورد بررسی

متغیرها	انگیزه پیشرفت	
	شاخص‌ها	مقادیر
سبک اطلاعاتی	مقدار همبستگی (r)	۰/۶۲۷**
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰۱
سبک هنجاری	مقدار همبستگی (r)	۰/۵۹۸**
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰۱
سبک اجتنابی	مقدار همبستگی (r)	-۰/۳۳۷**
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰۱
تعهد	مقدار همبستگی (r)	۰/۵۶۴**
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰۱
	تعداد نمونه (n)	۳۷۹

در دانش‌آموزان دوره متوسطه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. علاوه بر آن بین سبک اجتنابی و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه رابطه منفی و معناداری وجود دارد. آزمون همبستگی پیرسون در مورد رابطه بین تعهد و انگیزه پیشرفت در دانش آموزان دوره متوسطه نشان داد که بین مقیاس تعهد و انگیزه پیشرفت در سطح معناداری Sig<0/05 و با ۹۵ درصد اطمینان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

برای بررسی رابطه بین سبک های هویت و انگیزه پیشرفت بر اساس جنس با رعایت شرط برابری واریانس های دو گروه از آزمون پارامتریک t مستقل استفاده شد که نتایج بیانگر این موضوع است که بین دانش آموزان دختر و پسر در سبک های هویت و انگیزه پیشرفت تفاوت معناداری وجود ندارد (جدول ۲).

تفاوت میانگین‌ها در چهار گروه از لحاظ آماری معنادار نمی‌باشد. بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که بین دانش‌آموزان پایه‌های تحصیلی در سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت تفاوت معناداری وجود ندارد (جدول ۳).

جدول ۴ نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین متغیرهای پژوهش برابر R=۰/۸۰۷ و مجذور همبستگی R2=۰/۶۵۲ می‌باشد که این نشان می‌دهد حدود ۶۵ درصد از واریانس نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی توسط سبک‌های هویت تبیین شده است. همچنین ضریب همبستگی بین متغیرهای پژوهش نشان‌دهنده همبستگی بالا و مثبت بین متغیرهاست و این نتیجه حاصل می‌شود که بین سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان ساری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

جدول ۲: نتایج آزمون t مستقل در مورد سبک های هویت و انگیزه پیشرفت

متغیر	جنس	تعداد	میانگین	انحراف معیار	Fسطح معناداری آماره (همگنی واریانس‌ها)	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
سبک‌های هویت	دختر	۱۹۱	۳/۳۶۴	۰/۳۰۹	۰/۰۸۵	۱/۶۹۲	۳۷۷	۰/۰۹۲
	پسر	۱۸۸	۳/۳۰۷	۰/۳۴۲				
انگیزه پیشرفت	دختر	۱۹۱	۳/۲۱۲	۰/۳۶۶	۰/۹۷۴	۰/۸	۳۷۷	۰/۴۲۴

جدول ۳: نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه (F) در مورد رابطه بین سبک هویت و انگیزه پیشرفت بر اساس پایه تحصیلی

متغیر	منابع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	نسبت F	سطح معناداری
سبک‌های هویت	بین گروه‌ها	۰/۷۸۱	۳	۰/۲۶	۴/۴۶۲	۰/۰۶۲
	درون گروه‌ها	۳۹/۶۴۲	۳۷۵	۰/۱۰۶		
	کل	۴۰/۴۲۳	۳۷۸			
انگیزه پیشرفت	بین گروه‌ها	۰/۱۳۹	۳	۰/۰۴۶	۰/۳۴۴	۰/۷۹۴
	درون گروه‌ها	۵۰/۵۱۶	۳۷۵	۰/۱۳۵		
	کل	۵۰/۶۵۵	۳۷۸			

جدول ۴: خلاصه ارتباط بین سبک هویت و انگیزه پیشرفت در دانش آموزان دوره متوسطه

ضریب همبستگی	مجذور همبستگی	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار تخمین
۰/۸۰۷	۰/۶۵۲	۰/۶۴۸	۰/۲۱۷

بحث

در این پژوهش به بررسی رابطه بین سبک های هویت و انگیزه پیشرفت در دانش آموزان دوره متوسطه شهر ساری پرداخته شد. یافته‌ها نشان داد که بین سبک اطلاعاتی و انگیزه پیشرفت در دانش آموزان دوره متوسطه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. یعنی با افزایش سبک اطلاعاتی در دانش آموزان، میزان انگیزه پیشرفت در آن‌ها نیز افزایش می‌یابد.

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.21859/psj.16.2.46]

این یافته با نتایج پژوهش‌های طباطبایی و همکاران [۱۵]، حجازی و همکاران [۱۶]، Berzonsky وهمکاران [۸] و Boyd و همکاران [۱۷] همسو می‌باشد در تبیین این یافته می‌توان گفت که، افراد با سبک اطلاعاتی، فعالانه به جستجوی اطلاعات می‌پردازند و روش مقابله مساله مدار و متمرکز بر مساله دارند. این دسته از افراد در ایجاد اهداف آموزشی فعال‌اند و جدیت و پشتکار تحصیلی بالایی دارند و در محیط تحصیلی از خودمختاری تحصیلی و انگیزه پیشرفت بالایی نسبت به همسالان خود بهره‌مند هستند.

نتایج پژوهش در مورد رابطه بین سبک هنجاری و انگیزه پیشرفت در دانش آموزان دوره متوسطه رابطه مثبت و معناداری را نشان می‌دهد یعنی با افزایش سبک هنجاری در دانش‌آموزان، میزان انگیزه پیشرفت در آن‌ها نیز افزایش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش‌های طباطبایی و همکاران [۱۵]، Boyd وهمکاران [۱۷] همسو می‌باشد.

بین سبک اجتنابی و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه رابطه منفی و معناداری وجود دارد. یعنی با افزایش سبک اجتنابی در دانش‌آموزان، میزان انگیزه پیشرفت در آن‌ها کاهش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش‌های حجازی و همکاران [۱۶]، Berzonsky و همکاران [۸] و Boyd و همکاران [۱۷] همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که، به نظر می‌رسد الگوی هویت سردرگم/ اجتنابی با انواع مختلف آسیب روانی از جمله اختلالات خلقی و اضطرابی همبسته بوده و مواردی چون عزت نفس پایین و فقدان خودتنظیمی از ویژگی‌های رایج این دانش‌آموزان است. بی ثباتی هیجانی و بلاتکلیفی و رها کردن ناتمام تکالیف از دیگر ویژگی‌های این عده است. به نظر می‌رسد این ویژگی‌ها باعث کاهش انگیزش پیشرفت دانش‌آموزان می‌شود.

بین مقیاس تعهد و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. یعنی با افزایش تعهد در دانش‌آموزان، میزان انگیزه پیشرفت در آن‌ها نیز افزایش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش طباطبایی و همکاران [۱۵] همسو می‌باشد.

بین دانش‌آموزان دختر و پسر در سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت تفاوت معناداری وجود ندارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های هاشمی و رضوی [۱۸] و Phillips [۱۹]، که نشان دادند در سبک‌های هویت بین دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود ندارد، همسو می‌باشد ولی با نتایج پژوهش تمنایی‌فر و گندمی [۱۴] که نشان دادند در انگیزش پیشرفت بین دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد و دختران دارای انگیزه پیشرفت بالاتری نسبت به پسران هستند، ناهمسو می‌باشد.

بین سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان ساری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج آزمون رگرسیون نشان داد که، سبک اطلاعاتی بیشترین رابطه را با انگیزه پیشرفت دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان ساری دارا می‌باشد. این یافته با نتایج پژوهش‌های طباطبایی و همکاران [۱۵]، شمس اسفندآباد و همکاران [۶]، کشاورزی ارشدی [۲۰]، حجازی و همکاران [۱۶]، Berzonsky [۸] وBoyd و همکاران [۱۷] و شکری [۲۱] همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد با سبک هویت اطلاعاتی آگاهانه و به طور فعال به جستجوی اطلاعات و ارزیابی می‌پردازند و سپس اطلاعات مناسب خود را مورد استفاده قرار می‌دهند، اهداف تحصیلی روشن، عملکرد تحصیلی و انگیزش پیشرفت بالایی دارند. بنابراین داشتن بیشترین ارتباط سبک اطلاعاتی با انگیزه پیشرفت منطقی به نظر می‌رسد. از محدودیت های مطالعه می توان به سوگیری آزمودنی ها و عدم همکاری مناسب برخی از دانش آموزان و محدودیت زمانی و هزینه های مالی تحقیق اشاره کرد.

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که تمامی متغیرهای پژوهشی، با انگیزه‌ی پیشرفت، ارتباط معناداری دارند، با این توضیح که ارتباط انگیزه‌ی پیشرفت با سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری، بیشترین رابطه‌ی معنادار را داشت. لذا پژوهش حاضر کمک خواهد کرد که در مطالعه پدیده پیشرفت تحصیلی، نقش عوامل مهمی چون سبک های هویت و انگیزه پیشرفت مورد نظر قرار گیرد. از طرف دیگر می‌توان به جنبه‌های کاربردی این تحقیق اشاره کرد که بستر مناسبی را فراهم خواهد کرد تا درباره انتخاب برنامه‌های مداخله‌ای مناسب جهت رشد سبک‌های هویتی مؤثر، تصمیم‌های لازم اتخاذ شود.

با توجه به اینکه انگیزه پیشرفت قابل تعمیم و آموزش می‌باشد، برای پیشرفت سازمان‌های آموزشی، دوره‌های آموزش انگیزه پیشرفت برای معلمان برگزار گردد. به سبک‌های هویتی در دانش‌آموزان توجه نموده، آن‌ها را تقویت نموده و زمینه را برای پیشرفت دانش آموزان فراهم نمایند.

تشکر و قدردانی

این مطالعه حاصل پایان نامه دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی می‌باشد.

تضاد منافع

این مطالعه برای نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافعی نداشته است.

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.21859/psj.16.2.46]

REFERENCES

1. Imani M, Kyzaghan T. Factor's affecting women's social identity: Journal of Humanities University Al-zahra. 2004; 12 (44):79-107. (Persian)
2. Shafiabadi A, Nasseri Gh. Theories consultation and mental health. Tehran. University Publication Center. 2008. (Persian)
3. Barghi Moghadam J, Mosharaf Javadi B, Mozafari A, Garousi Farshi MT. Relationship Between Identity Styles With Motivation Factors And Success Feeling Journal Productivity Management (Beyond Management).2010; 3(11): 133 -155. (Persian)
4. Shahraray M, Valliollah F, Zaree A. The Relationship Between Attributional Styles And Achievement Motivation With Academic Achievement Among Students In Secondary School Majoring In Mathematic Sciences. Developmental Pscychology.2005;1(4): 1-9. (Persian)
5. Hossein Mardi AA, Hossein Mardi Z. Prediction of academic achievement based on emotional intelligence and achievement motivation among students of Islamic Azad University of Roudehen branch in 2013. Pajouhan Scientific Journal. 2015; 13 (3) :15-22. (Persian)
6. Shams Esfandabad H, Kakavand AR, Torabi Z. Relationship between attachment style and identity With public health and academic achievement of high school students in Qazvin. Journal New Thoughts On Education. 2012; 7(2) :108-129. (Persian)
7. Paixão MP, Panahandeh A. Predicting of Academic Performance by Identity Styles and Self-efficacy Beliefs (Personal and Collective) in Iranian High School Students. World Scientific News. 2017;61(2):186-91.
8. Jowkar B. The relationship between style of thinking and styles of identity. Journal of modern psychology (Psychology, University of Tabriz).2007;1(1):31-48. (Persian)
9. Berzinsky M D. Identity formation: The role of identity processing style and sognitive processes. Journal of Personality and Individual Differences. 2008; 44(3): 654-655.
10. Abdi Zarrin S, Sajadian P, Shahyad SH, meamar A, azimi H. The relationship between identity styles and psychological well-being middles school girls in Qom. Tow monthly rise hygiene. 2009; 9(1):69-80. (Persian)
11. Acharya N, Joshi S. Influence of parents' education on achievement motivation of adolescents. Indian Journal Social Science Researches. 2009;6(1):72-9.
12. Radel R, Sarrazin P, Legrain P, Wild T C. Social contagion of motivation between teacher and student: Analyzing underlying processes. Journal of Educational Psychology. 2010; 102(3): 577-587.
13. Ghazanfar A. Validation and Standardization of Identity Style Inventory (ISI-6G). Studies of Education and Psychology. 2005;5(1):81-94.
14. Tamannaifar M R, Gandomi Z. Correlation between achievement motivation and academic achievement in university students. Educ Strategy Med Sci. 2011; 4 (1) :15-19. (Persian)
15. Tabatabie N, Tabatabie S, Kakai Y, mohammadiAria A. The Relationship between Identity Styles and Responsibility with Educational Achievement in High School Students in Tehran. Social Welfare. 2012; 12 (44) :23-42. (Persian)
16. Hejazi E, Shahraray M, Farsinejad M, Asgary A. Identity styles and academic achievement: Mediating role of academic self-efficacy. Social Psychology of Education. 2009;12(1): 123-135. (Persian)
17. Kandell JJ, Lucas MS, Hunt PF, Boyd VS. Relationship between identity processing style and academic success in undergraduate students. Journal of College Student Development. 2003;44(2):155-67.
18. Hashemi N, Razavi A. The study and comparison of identify styles and related factors in adolescent students. Journal of Educational Psychology (Psychology and Education).2008 ;4(13):45-69.(Persian)
19. Phillips TM. Age-related differences in identity style: A cross-sectional analysis. Current Psychology. 2008;27(3): 205-15
20. Keshavarzi Arshadi F. Study in to the impact of identity style and emotional intelligence on academic performance and motive achievement. Andish Va Raftar.2009;4(13):43-56. (Persian)
21. Shokri O , Shahraray M , Daneshvarpour V, Dastjerdi R. Individual differences in identity styles and academic performance: the role of identity commitment and psychological well-being. Research in Psychological Health.2007; 1(1):16-29. (Persian)

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-09-07]

[DOI: 10.21859/psj.16.2.46]